

גנזי המלך

ארבע כנפות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

276

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְוֹלָדֶיךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךָ"

השאיפה לשלמות

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

הנבואה ובמעלות הנביא, שבלעדם א"א שתחול על האדם כלל וכלל, זה מגלה לפנינו קצת את הלוט ומכניסנו בסוד קדושת מעלת האבות. אם 'אין הנבואה חלה אלא על חכם גדול בחכמה גבור במדותיו ולא היא יצרו מתגבר עליו בשום דבר בעולם, בעל דעה רחבה נכונה עד מאד... שלם בגופו כשיכנס לפרדס, מתקדש והולך ופורש מדרכי כלל העם ההולכים במחשכי הזמן ובתחבולותיו, דעתו פנויה תמיד למעלה קשורה תחת הכסא להבין, מן ההכרח שהאבות היו מעוטרים בכל המידות והמעלות הללו ועוד יותר מהן, השלמות האלקית הלו לא מעצמה היא באה, שבעים שנים ויותר עסקו ועמלו בעבודת הקדש, עמדו במבחן על כל מעלה ומעלה ממעלות הנבואה, עליה אחר עליה, שלמות אחר שלמות, עד שהיו כמלאכים הנראים אישים.

שבעים שנות עליה, שנים רבות רצופות של קדושה וטהרה הכשירתם אל הקדש, הגיעתם למעלת נבואה וזכו לקרבת האלקים, 'בן ג' שנים הכיר אברהם אבינו ע"ה את בוראו' ('נדרים' לב.). ומני אז שלשלת ארוכה של התכשרות והתקדשות פנימית ועבודה רבה ענקית בתקון המדות ושלמות האדם, אלה הם מעשי אבות, בזה עסקו כל ימי חלדם וזהו סוד שלמותם האלקית, נבואה ושלמות, היינו הך. אם אין שלמות, אין נבואה. אבותינו הקדושים עמדו במעלת שלמות הכי עליונה ולכן הגיעו למעלת נבואה הכי טהורה ועמדו במעלתם הגדולה מכל הנביאים שלפניהם ואחריהם.

זהו לשון הרמב"ם (מורה נבוכים ח"ג

הגדולים הרחוקים ותהיה לו דעה נכונה להבין ולהשיג והוא מתקדש והולך ופורש מדרכי כלל העם ההולכים במחשכי הזמן ותחבולותיו.

אלא דעתו פנויה תמיד למעלה, קשורה תחת הכסא להבין באותן הצורות הקדושות הטהורות ומסתכל בחכמתו של הקב"ה כולה מצורה ראשונה עד טבור הארץ ויודע מהן גדלו, מיד רוח הקדש שורה עליו. ובעת שתנוח עליו הרוח תתערב נפשו במעלת המלאכים הנקראים אישים ויהפך לאיש אחר. ויבין בדעתו שאינו כמות שהיה, אלא שנתעלה על מעלת שאר בני אדם החכמים, כמו שנאמר בשאול: 'וְהַתְּנַבֵּית עִמָּם וְנִהְפַכְתָּ לְאִישׁ אַחֵר' ('שמואל' י 1).

מדברי הרמב"ם אלה בתנאי ומעלות הנביא, נוכל לקבל מושג כל דהו מטבעו ומהותו של הנביא, מעלתו הרוחנית וקדושתו האלקית, את מדת הטהרה והקדושה וכל ההכשרה ההכרחית לכל אשר נקרא בשם נביא והרוצה לעמוד ברום מעלה זאת.

המעלות הזקוקות לנבואה הן הקדושה והטהרה המכשירה אל הקדש וכל אותה ההכשרה הנפשית שמנה הרמב"ם בתנאי

אבות העולם עמדו בשלמות מעלתם גבוה מעל כל הנביאים, במ "חֶשֶׁק ה'" מכל אדם שעל פני האדמה. אמנם, מה עשו האבות שכ"כ "חֶשֶׁק ה'" בהם והבטיח להם הבטחות נשגבות וברכות מאליפות להם ולורעם לעד ולנצח, במה זכו להתקשט לפניו יתברך ולהגיע למעלה קדושה הכי נפלאה, שדבר ה' אתם כ"כ באהבה רבה ובחיבה גדולה ולנחותם לפניו במעגלי צדק עד יומם האחרון?

תחילת דבר ה' עם אברהם: 'לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ' היה כבר בן שבעים שנה. וכן יצחק כשדבר ה' אתו בפעם הראשונה, היה בן ע"ה שנים. יעקב כשנגלה ה' אליו בבית אל היה כבר בן ע"ז שנים. מה עשו אבות העולם כל אותן השנים עד שזכו ליכנס אל הקדש פנימה, לעמוד בסוד קדושים ו"סוד ה' לִירְאָיו" (תהילים' כה). עלינו לעמוד על סוד מעשיהם עד העת ההיא ורק אז יתגלו לפנינו מעלות האבות ככל הידור תפארתם והדרם.

אבות העולם נביאים היו ולא סתם נביאים אלא מגדולי גדולים שבהם, נבואה הלא זו המדרגה הכי העליונה בהשגה אלקית וקרבת אלקים, לאיזו מדרגת קדושה וטהרה וכל מיני זיכוך וזקוק האדם, עד שיהא שלם בתכלית השלמות ויהא ראוי שתחול עליו נבואה! זה לשון הרמב"ם ('יסודי התורה' ז א): 'אִין הַנְּבֹאָה חֹלָה אֵלָּא עַל חָכֵם גָּדוֹל בְּחִכְמָה גְּבוּרָה בְּמִדּוֹתָיו וְלֹא יֵהָיֶה יְצִירוֹ מִתְּגַבֵּר עָלָיו בְּדַבְּרֵי בְּעוֹלָם, אֵלָּא הוּא מִתְּגַבֵּר בְּדַעְתּוֹ עַל יְצִירוֹ תְּמִיד וְהוּא כְּעַל דְּעָה רַחְבָּה נְכוֹנָה עַד מְאֹד. אָדָם שְׁהוּא מְמוּלָּא בְּכָל הַמְּדוֹת הָאֵלוּ, שְׁלֵם בְּגוּפוֹ, כְּשִׁיכָנֵס לְפָרְדֵּס וַיִּמְשַׁךְ בְּאוֹתָם הַעֲנִינִים

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

נא): 'בהגיע איש מבני אדם מהשגות האמיתיות ושמתו כמה שהשיג לענין שיהיה בו; מספר עם בני אדם ומתעסק בצרכי הגוף ושכלו כולו בעת ההיא יהיה עם השי"ת והוא לפניו תמיד בלבו ואע"פ שגופו עם בני אדם, על הדרך שנאמר בהשירים אשר נשאו לאלו הענינים: "אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק" (שיר השירים ה).

זאת המדרגה, אין אני אומר שהיא מדרגת כל הנביאים, רק אומר שהיא מדרגת משה רבנו ע"ה, הנאמר עליו: "ונגש משה לברו אל ה'" (שמות כד)... וזאת ג"כ מדרגת האבות, אשר הגיע קרבנם אל השי"ת, עד שנודע שמו בהם ובעולם, "אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעולם"... כי אלו הארבעה האבות ומשה רבנו התבאר בהם מן ההתאחדות בשם. ר"ל; השגתו ואהבתו מה שהעיד עליו הכתוב.

וכן השגחת השם בהם ובזרעם אחריהם גדולה. והיו עם זה מתעסקים בהנהגת בני אדם והרבות ממון ומשתדלים במקנה וכבוד, הוא אצלי ראה שהם כשהיו עושים המעשים ההם, לא היו עושים אותם אלא רק באברייהם בלבד, אך לבם ודעתם לא יסורו מלפני השם.

ויראה לי כי אשר חייב היות אלו הארבעה עומדים על תכלית זה השלמות אצל השם ואפילו בעת התעסקם להרבות הממון, ר"ל: בעת המרעה ועבודת האדמה והנהגת הבית, היה מפני שתכלית כונתם היה בכל המעשים ההם להתקרב אל השי"ת קרבה גדולה, כי תכלית כל כונתם כל ימי חייהם להמציא אומה שתדע השם ותעבדהו... כונת כל

השתדלותם היתה לפרסם יחוד השם בעולם ולהישיר בני אדם לאהבתו ומפני זה זכו לזאת המדרגה.

האבות תכלית כל עבודתם היתה להשיג אהבתו וקרבתו של השי"ת, גם הגוף נזדכך אצלם והיה לשכל ממש צלם אלקים, בזה זכו שהקב"ה ייחד שמו עליהם; "אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעולם" ואמרו (מגילה יח): 'מנין שקראו הקב"ה ליעקב א-ל, שנאמר: "ויקרא לו ק-ל אלקי ישראל" (בראשית לג). ויקרא לו ליעקב "קל" ומי קראו "קל"? "אלקי ישראל" ע"ש.ש. וכן יעקב אבינו אמר לפני הקב"ה: "אתה אלוך בעליונים ואני אלוך בתחתונים" (בר"ר טז). מאמרי חז"ל אלה שהם מסודרות התורה נותנים לנו ציור ממעלת שלמות האבות.

מה רחוקה היא מעלת השלמות הזאת ממושגינו והרגלי השקפתנו שהורגלנו בהן בתחילת עיוננו בתורת מעשה אבות. אם רוצים אנו להבין את כל האמור בספרי התורה, עלינו להשתחרר מצמצום המוחין וממושגי מלומדה שהתרגלנו בהם, אם נשקיף מתוך שפופרת עינינו קצרי הראות על מעלת ומעשי אבות - וראינו בהם רק את עצמנו. אבל אם נרחיב את השקפתנו ונשקיף עליהם מתוך האספקלריה המאירה ומאמרי חז"ל המאירים ומכל מלוא עומק ורוחב ההכרה בכל גדלות האדם ומעלת האבות - וראינו בני מרום אישים בגדר מלאכים, מלאכים הנקראים אישים.

'מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב?' (תנא דבי אליהו) רבה כה). זו היא השאיפה הכי נעלה למדרגה הכי עליונה, לשלמות הכי רצויה

בעיני ה', שלמות שכזו שמימית היא, שאיפה שכזו היא מעין עליה למרום, האדם מגביה מרום עיניו ומזדעזע ממרום פסגת הר השלמות הלזו, על האדם להזקק ולהטהר להתקדש להתכשר כל ימיו, כדי שיוכל לנגוע בקצה השאיפה הזאת, השאיפה הזאת היא רק תכוון למטרה שממנו והלאה כמיהת הנפש לשלמות.

סולם השלמות הוא "סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (בראשית כח). בסולם הזה הרבה מדרגות; 'תורה מביאה לידי זהירות, וזהירות מביאה לידי זריזות, וזריזות מביאה לידי נקיין, נקיין מביא לידי פרישות, פרישות מביאה לידי טהרה, טהרה מביאה לידי חסידות, חסידות מביאה לידי ענוה, ענוה מביאה לידי יראת חטא, יראת חטא מביאה לידי קדושה, קדושה מביאה לידי רוח הקדש ורוח הקדש מביאה לידי תחית המתים' (ע"ז כ:). כל דרגה ומדרגה שבו מובילה להר השלמות, כל שלב ושלב עליה היא.

על האדם לעסוק בתורה ובמצוות, לא רק בשביל שלא להיות 'כסומא ההולך על שפת הנהר, אשר סכנתו ודאי עצומה ורעתו קרובה מהצלתו' (מסילת ישרים ב). לא רק בשביל שלא להכשל בפח היצר, אלא בשביל, שחלק השלמות היא. שזוהי המדרגה הראשונה בסולם העליה המובילה לראש פסגת תכלית האדם. נשקיף נא תמיד לראש הפסגה, נגביה עוף למרומים, נשאף בלבב שלם 'מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי?' יעמוד נא האדם בכל יום לפחות שעה אחת פנויה משאר כל המחשבות לחשוב רק על זה בלמוד המוסר, בזה ילך בעקבות האבות וימצא חן בעיני ה'. כן יזכנו ה'. (לקט שיחות מוסר). ■

לקראת הסוף ...

בס"ד

עם הרב **אמנון יצחק שליט"א**

ארמון דוד הושיא 75

ביום ראשון כא' חשוון 8/11/09

חדרה

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב-20:30

ההרצאות מאובטחות

כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

ש'דוד ח' באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

וב'שופר ניוזטל' 054-4007779

הלכה

מדיני בקשת גשמים בתפילה

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

יתבאר מתי נחשב סיום התפילה, יחזור לברכת 'פָּרַף עֲלֵינוּ' ויבקש על הגשמים וימשיך משם והלאה שוב כסדר התפילה. (ק"ז ה).

ואם נזכר רק לאחר שסיים תפילת העמידה, צריך לחזור שוב על כל תפילת העמידה. (שם).

מה נחשב סוף התפילה? מיד כשאומר: 'יְהִי לְרִצּוֹן אֲמֵרֵי פִי' האחרון נחשב כסוף התפילה. אבל אם אמר 'אֱלֹקֵי נִצְר' ולא אמר עדין 'יְהִי לְרִצּוֹן אֲמֵרֵי פִי', הרי הוא נחשב עדין כעומד בתפילה ויחזור רק לברכת 'פָּרַף עֲלֵינוּ'. (ק"ז ה סי"ח ועי' קכב א ב).

ויחזור לומר: 'יְתֵן טַל וּמָטָר' וימשיך כסדר הברכה. ואם נזכר לאחר שאמר: 'פָּרַף אֶתְּהָ ה' מִבְּרַךְ הַשָּׁמַיִם', יבקש על הגשמים 'יְתֵן טַל וּמָטָר' בברכת 'שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה', שהיא הברכה המתקנת לשאול בה כל הבקשות. (ק"ז ה ועיין סע' טו').

אם נזכר אחר שסיים ברכת 'שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה', כל זמן שלא התחיל ברכת 'רְצָה', יאמר במקומו 'יְתֵן טַל וּמָטָר לְבִרְכָה' ויתחיל ברכת 'רְצָה'. (ק"ז ה).

אבל אם נזכר לאחר שהתחיל ברכת 'רְצָה', כל זמן שלא סיים תפילתו (ולהלן

בארץ ישראל מתחילין לבקש: 'יְתֵן טַל וּמָטָר לְבִרְכָה' בברכת 'פָּרַף עֲלֵינוּ' בז' לחדש חשון. ואם לא אמר זאת, מחזירין אותו וכפי שיתבאר בסמוך. ואפילו אם לא הזכיר כליל ז' בחשון ג"כ חזור. (ק"ז א טו').

אם לא אמר: 'יְתֵן טַל וּמָטָר' ונזכר קודם סיום הברכה, יחזור ויאמר: 'יְתֵן טַל וּמָטָר לְבִרְכָה' וטוב שיחזור למקום 'יְתֵן טַל וּמָטָר' וימשיך כסדר הברכה, כדי לבקש על הגשמים לפני שיאמר 'וְשַׁבְּעֵנוּ מִטּוֹבָה'. (ק"ז סי"ט).

אם נזכר לאחר שכבר אמר: ברוך אתה ה', יאמר תיכף ומיד למדני חוקיך

דברי אגדה

צריך לשכור ממנו הרשות, כמו שאם דר עם העכו"ם. ואם שחט, אף שאחר עומד עליו ורואה ששחט כדון, אפילו הכי שחיטתו נבילה גמורה, מטעם שהוא אינו בר זביחה כלל כמבואר בפוסקים. והטעם לכל זה הוא, שהמחלל את השבת כופר במעשה בראשית כמו עובד כוכבים, כן פירש רש"י ב'חולין' (ה).

ועל כן גם עונש מחלל שבת הוא בסקילה, כדינו של העובד כוכבים. וכשהוא בלי התראה הוא על כל פנים בכרת, מכל זה יראה האדם את גודל ענין שבת. ■

מכולן עונות שיש עליהן חיוב סקילה. ועל שבת הלא ידוע שהמחלל אותה הוא חייב סקילה שהיא החמורה שבמיתות. וראה עוד את חומר העון של איסור שבת; הלא בכל העונות מלבד עבודת כוכבים, אם הוא מומר חס ושלום לאחת מהן, אינו מומר לכל התורה כולה. ואילו באיסור שבת נפסק ב'שלחן ערוך' (או"ח שפה ג): שמי שהופקר אצלו איסור שבת ועובר עליו כמה פעמים בפרהסיא, הוא מומר לכל התורה ודינו כעובד כוכבים ממש ואם הוא דר עם ישראל ברשות אחת

רבנו ה'חפץ חיים' בספרו 'שם עולם' מאריך בגודל מעלת השבת וכותב בתוך דבריו: חומר העון שיש באיסור שבת, הלא ידוע שיש כמה חלקי עונשים על העונות; יש ענינים שכשארם עובר עליהן הוא רק איסור עשה בלבד. חמור מזה העונות שיש עליהן איסור לאו. חמור מזה העונות שיש עליהן חיוב כרת. חמור מזה העונות שיש עליהן חיוב מיתה בידי אדם והוא מיתת חנק. חמור מזה העונות שיש עליהן חיוב מיתת הרג בסייף. חמור מזה אותן שיש עליהן מיתת שריפה. חמור

הליכות עולם

שאלות מעשיות בהלכות שבת, לפי פסקי ה'משנה ברורה'

נערכו במסגרת מפעל 'הליכות עולם' ע"י הרה"ג רם כהן שליט"א

ידיו ולהעבירו את הכביש, לבנו היה בכיס מכונית משחק והסתפק יעקב האם מותר לו לטלטל את בנו ואת מכונית המשחק שבכיסו.

תשובה: אסור. לפי שכתב ה'משנה ברורה' (שח קנד): 'המוציא תינוק וכיס תלוי בצוארו חייב, אף שהתינוק יכול לילך בעצמו ולכך אין בו איסור דאורייתא, לפי שה"ח נושא את עצמו', מכל מקום יתחייב, משום הכיס שהיה עמו. ■

כך ה'משנה ברורה': שנסרים של סוחרים שנתנום לאוצר, אפשר שאסור גם כן לטלטלם, לפי שהם מקפידים על השמוש בהם, כדי שלא יתקלקלו ויתעקמו, כדון אומן.

שאלה מעשית: יעקב הלך בשבת לבקר את הוריו, לשם כך היה עליו לעבור בכביש שלמרבה הצער נוסעים בו בשבת, כיון שהכביש היה כביש סואן רצה יעקב להרים את בנו בן החמש על

□ **שאלה מעשית:** מנחם מכר לפני סוכות דפנות עץ לסוכה, הוא איחסן אותם בחצר ביתו ובשבת היה צריך להוציא כסא שבשביל כך היה צריך להזיז כמה דפנות, האם הדבר מותר ומדוע?

תשובה: אסור. לפי שכתב ה'שלחן ערוך' (שח כז): 'נסרים של בעה"ב מותר לטלטלן ושל אומן אסור, א"כ חשב עליהם מבע"י ליתן עליהם פת לאורחים, או תשמיש אחר'. והוסיף על

פרשת 'לך לך'

מחשבה אחת של מוסר

גודל כחה של תאות הלב כנגד השכל המזוקק והברור

פנינים לפרשה

"וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבַּח אֲחִיו וַיֵּרָק אֶת חֲנִיכָיו... וַיִּרְדֵּף עַד כְּדָן" (בראשית' יד)

אברהם אבינו עם חניכיו נלחם כנגד ארבעה מלכים ואומות גדולים וחזקים עד מאד, שכבר נצחו את חמשת המלכים והוסיפו עוד להכות בדרך הילוכם אומות רבות כמו שפירש רש"י. ועל אף גבורתם הרבה ניצחם אברהם וחניכיו. וידועים דברי הגמרא שאירע לו "גַּם לְהַתְנוּסָס" (תהילים' ס). והיה זורק עפר ונהפך עליהם לחצים, נס גלוי ומפורסם לעין כל, שהיה מפורסם עוד מאות ואלפי שנים לאחר מכן, כידוע מהספור המובא בגמרא על נחום איש גמזו שנשלח ליתן דורון למלך והחליפוהו במלון לעפר וכשהגיע אמרו יועצי המלך: "שמא מן העפר של אברהם אביהם שנהפך לחצים" וכו'. ואכן לאחר המלחמה יצאו המלכים לקראתו ובראשם מלך סדום ומבואר במדרש שעשו לו בימה גדולה לישב עליה ואמרו לו: "מלוך אתה עלינו" וכו' והיה אברהם מפרסם שבחו ואלוקותו של הקב"ה. וכיון שנתפרסמה אלוקותו בצורה נמרצת ומוחשית כל כך, היה מן הראוי לצפות בפרט ממלכויות אלו להיטיב דרכם כמצות הבורא יתברך.

ומה מאד יש להתפלא ולהשתומם, שדוקא אלו האומות חטאו ופשעו לאחר מכן הרבה מאד, עד אשר אבדו כליל את זכות קיומם על האדמה ונהפכו ונאבדו מן העולם במהפכת סדום ועמורה. ומן התמיהה והפליאה איך שכחו לגמרי כי יש ארון לעולם ולא הבינו כי יש עונש ונקם ושלם על העון, עד שאכזריותם עלתה למעלה ראש מה שאין בשכל האדם כלל להבינו והלא בקצת יושר לב ונגיעה קלה בשערי הדעת וההגיון לא היו מגיעים למצב ירוד ומבהיל שכזה, אתמהא!
אלא היה זועק רבי אליהו לופייאן זצ"ל: אנו רואים כאן שהאדם שהתרגל לחיות על פי מידותיו ותאוותיו ולא שם אל לבו לעמוד ולהתגבר כנגד החשק והרצון אשר בקרבו, מיד כשעולה בלבו

כלומר: שיי' המברך עשיר בשעת הברכה וממילא ברכתו תהיה מרובה ביותר, משא"כ אצל "מַקְלָלָה" אמר רק אח"כ: "אָאֵר" אותו, כלומר: שבשעת הקללה עוד לא יהיה עני ומקולל כל כך וממילא קללתו לא תהיה גדולה ביותר.

"וַיִּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה' וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט" (יב ד)

הנה בפסוק הבא שוב מוזכר: "וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ וְאֵת לוֹט" והדבר טעון ברור, לשם מה התורה חוזרת על לקיחת לוט פעם אחר פעם?

וביאר בזה בספר 'בית הלוי': שאברהם נהג בלוט כמו שצריכים בית דין לנהוג בגרים הבאים להתגייר, שההלכה היא שהבא להתגייר לא מקבלין אותו לכתחילה מיד, אלא מנסים לדחותו מדרכו זו בטענות שונות ורק אם הפציר שוב ושוב מקבלין אותו כראוי. וכמו שמצינו אצל נעמי שבתחילה אמרה לרות וערפה: "שִׁכְנָה בְּנֵתִי" (רות' א). ורק לאחר מכן כשראתה שרות מתאמצת כל כך ללכת אהך קבלה אותה.

כמו כן נהג אברהם אבינו בלוט כאן, בתחילה לא לקח אברהם עמו את לוט, אלא שלוט הוא זה שנדבק בו והלך מעצמו אחריו ורק לאחר מכן כשראה אברהם שלוט מתעקש כל כך לילך עמו, אז קירבו גם הוא והוליכו עמו ואז נאמר בו הלשון: "וַיִּקַּח אַבְרָם... וְאֵת לוֹט", משא"כ בתחילה נאמר הלשון: "וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט", שלוט הוא זה שהלך מעצמו עם אברהם.

"וַיְהִי לוֹ צֶאֱן וּבָקָר וְחֲמֹרִים וַעֲבָדִים וְשִׁפְחָת וְנָאֲתָנָת וְגַמְלִים" (יב טז)

כתב רבנו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספר 'שעמא דקרא': מה שהכניס הכתוב את העבדים והשפחות באמצע ספור הבהמות, נראה שרצה לסמוך את העבדים לחמורים ואת השפחות לאתונות. וכמו שכתוב בגמרא: 'עם הדומה לחמור'

איזו שהיא תאוה הרי הוא רץ אחריה בכל כחו וגלי ים הדמיון בעונג אשר ימצא במילוי תאוותיו הולכים וסוערים עליו מכל צדדיו ואף ששכלו יאמר לו כי רע ומר עד מאד תהא אחריתו, לבו בריא לו כאולם ולא יזוז כמלא נימה מתאוותיו, הולך הוא שובב אחר יצרו ושוקע ויורד אל מעמקי שאול, עד כי איננו! בינו נא זאת.

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לָךְ" (יב א)

כתב רבנו בחיי להעיר: כי קודם שיזכיר הכתוב: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם", היה ראוי להודיענו את מעלותיו ומדותיו של אברהם אבינו, כדי שנכיר מי הוא ואחרי כן יזכיר את הדבור שדבר אליו הי"ת וכמו שעשה כן אצל נח. ומדוע נשתנה הדבר אצל אברהם שמיד פתח הכתוב באמירה שאמר לו ה'?

וי"ל: כי כבר גלה לנו הכתוב בפרשה שלמעלה, על מעלתו הגדולה ברמוז במלת: "אור פְּשָׁדִים" (בראשית' יא). וכמו שנתבאר שם. וע"ש לעיל (בפסוק כח) מה שהאריך בענין אור כשדים.

"וַאֲבָרְכָה מְבַרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אָאֵר" (יב ג)

יש לדקדק מדוע אצל "מְבַרְכֶיךָ" אמר תחילה: "וַאֲבָרְכָה", דהיינו: ברכתו של הקב"ה. ואילו אצל "מְקַלְלֶיךָ" אמר רק אחרי: "וּמְקַלְלֶיךָ" תיבת: "אָאֵר", דהיינו: קללתו של הקב"ה?
ומובא בספר 'קול אליהו' בשם הגר"א מוילנא זצ"ל, שביאר את הדבר כך: ידוע שברכתו של העשיר מרובה היא משל העני, שהרי יש לו מושגים וידיעות נכבדות בטובות העולם והנאותו וממילא יודע איך ובמה לברך את הראוי לברכה. ומאידיך ההיפך הוא בענין הקללה, שקללתו של העני מרובה ביותר מקללתו של העשיר, שהעני יודע ומבין טוב בצרות העולם ומרורותיו לפרטי פרטיהם. לכן אצל הברכה אמר תחילה: "וַאֲבָרְכָה",

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

נָא, אלא **"תְּהִי מְרִיבָה"** בינינו, שמאחר שלוט היה רשע, אז אדרבה הפירוד ביניהם הוא לטובה ולברכה ומעונין בזה אברהם אבינו.

"וַיֵּרָא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָתָּה שָׁם צָפְנָה וַיִּגְבְּהָ" (יג יד)

הרש"ש בהגהותיו למסכת 'דמאי' (ה א) העיר: מה טעם הקדימה התורה בזאת את הצפון לדרום?

וביאר בזה רבנו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא': משום שלוט הלך קדמה ואברהם נפרד ממנו ללכת לצד מערב, כמפורש בפסוק. נמצא אם כן שעומד לפניו למערב, ממילא צפון הוא דרך ימין שלו, לכך הקדים צפון שבימינו לדרום שבשמאלו.

וכן מצינו אצל יעקב אבינו ע"ה, כשהלך לארם נהרים שהוא במזרח, כשפנה לראות את ארץ ישראל, פנה למערב ולכן צד הצפון הוא בימינו.

וכן מצינו אצל משה רבנו, שעמד בגבול מזרח של ארץ ישראל והסתכל לכיוון מערב, נמצא א"כ שצד הצפון בימינו, לכן הקדים בכל אלו את הצפון לדרום. (אמנם הוסיף ה'טעמא דקרא': שכמדומה שבכל המקרא מקדים צפון לדרום ואולי הוא משום שהשכינה במערב והעומד פניו כלפי שכינה הוי צפון מימינו, אע"ג דדרום נקרא ימין. ועיין 'תוספות' ב"ב כה. ד"ה: 'רוחא'). ■

לכך נאמר לעיל סתם בלא הזכרת שמו של אברהם. אבל עכשיו שנתגדל שמו במצרים עד למאד, היה די כשקרא בשמו **"בְּשֵׁם ה'** בכדי לקרב את כולם לעבודת השי"ת, כי כל אחד היה מחשיב עצמו להיות נתלה באברהם שהוא אילן גדול להאמין בה' ולכך דייק הכתוב ואמר: **"וַיִּקְרָא... אֲבָרָם בְּשֵׁם ה'".**

"וַהֲפַנְעֵנִי וְהַפְרִי אֲזִי יֹשֵׁב בְּאֶרֶץ" (יג ז)

בתחילת הפרשה (יב ו) מוזכר רק: **"וַהֲפַנְעֵנִי אֲזִי בְּאֶרֶץ"** ולא כתוב תיבת: **"יֹשֵׁב"**, מה טעם ופשר שינוי הלשון בזה?

וביאר רבנו ה'חתם סופר' טעמו של דבר ואלו דבריו: לעיל היה רעב בארץ ולא מצאו נחת בישיבתם שם וכמו שנאמר: **"וַיִּשְׁמְמוּ עָלֶיהָ אֲבִיבִים"** ('ויקרא' כו). לכן לא כתוב בו לשון: **"יֹשֵׁב"**, שלא היתה ישיבתם שלמה בארץ. (ועיין שם ברש"י).

"אֵל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ" (יג ח)

כתב רבנו ה'חתם סופר': תיבות: **"אֵל נָא"** מוטעמות בטעמי המקרא בנגינת הפשטא שהיא נגינה המפסקת, בכדי להפסיק בין ההמשך. והרי זה כאומר: **"אֵל**

(י'במות' סב.). (ועיין עוד כמה שכתב בזה בספר 'משך חכמה' בפרשת 'ויצא' ל מג).

"וַיַּעַל אֲבָרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנְּגַבָּה" (יג א)

כתב המלבי"ם: אמר הכתוב: **"וְלוֹט עִמּוֹ"** ולא אמר הכתוב כדלעיל (יב ד): **"וְלוֹט אִתּוֹ"**.

והחילוק בין שני הלשונות הללו שתיבת: **"עִמּוֹ"** מורה על השווה (כמבואר בפירוש התו"ה 'קדושים' מא) ואילו תיבת: **"אִתּוֹ"** מורה על הטפל הסמוך לעיקר. ולפי שתחילה היה אברהם העשיר והרב בנכסים והיה לוט נטפל אליו כתב בלשון: **"אִתּוֹ"**, משא"כ עתה שוב לא היה לוט טפל לאברהם, כי גם הוא היה כבר עשיר ומרובה בצאן ובקר ולא היה סר עוד למשמעת אברהם, לכך כעת נכתב בלשון: **"עִמּוֹ"**.

"וַיִּקְרָא שָׁם אֲבָרָם בְּשֵׁם ה' " (יג ד)

לעיל (יב ח) נאמר: **"וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה' "** ולא אמר הכתוב: **"וַיִּקְרָא אֲבָרָם"** ולמה כאן שינה הכתוב לשונו ואמר: **"וַיִּקְרָא שָׁם אֲבָרָם בְּשֵׁם ה' "**?

וביאר בזה בספר 'תפארת יונתן': כי מקודם שנתגדל שמו של אברהם, הוצרך להביא ראיות ומופתים נגד הבריות בכדי לקרוא **"בְּשֵׁם ה' "** ולפרסם אלקותו,

חדש ב'שופר'
 ניתן להטעין נגני mp3 -i mp4 במחיר 4 ש"ח להרצאה
 פרטים ב'שופר' 03-6777779 בין השעות 10:00-18:00

הרב זכריה יצחק שליט"א
קריאה בתימנית
של פרשיות התורה
בנוסף שאמי ובלדי
 ניתן להשיג במשרדי שופר: מתתיהו 10, בני ברק 03-6777779

שו"ת חברותא

כבוש ארץ ישראל בשבת

מערכת 'חברותא'

מיוחד ל' **גנזי המלך**

שאלה: האם מצות כבוש ארץ ישראל דוחה שבת?

תשובה: נאמר בילקוט שמעוני על פרשת 'עקב' (רמז תתס) על הפסוק: **"כִּי הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ"** (דברים' יא). כתיב: **"וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב... וְהָאֶרֶץ אֲזָכֹר"** (ויקרא' כו). מן הפסוק הזה אתה למד שני דברים:

א. שארץ ישראל שקולה כנגד המילה. כשם שמילה דוחה את השבת, כך כבושה של ארץ ישראל דוחה את השבת.

ב. ועוד, שהיא שקולה כנגד כל מה שנברא בששת ימי בראשית.

ביום ראשון כתיב: **"וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹרֶךְ כִּי טוֹב"** (בראשית' א). ובארץ ישראל כתיב: **"כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ מְבִיאֶךָ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה"** (דברים' ח).

ביום השני כתיב: **"יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם"** ובארץ כתיב: **"אֶרֶץ נַחְלֵי מַיִם"** (דברים' ח).

בשלישי כתיב: **"תִּדְרֹשׂ אֶת אֶרֶץ דְּשֵׁא"** ובארץ כתיב: **"אֶרֶץ חֹטֵה וְשֹׁעֵר"**. ברביעי כתיב: **"יְהִי מֵאֲרֶת"** ובארץ

כתיב: **"אֶרֶץ... לֹא תַחֲסֹר כָּל בָּה"**.

בששי נברא אדם וחווה, שנאמר: **"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים נַעֲשֶׂה אָדָם"** ובארץ כתיב: **"כִּי הָאָדָם עֵץ הַיָּדָה"** (דברים' כ).

בשביעי כתיב: **"וַיִּבְרָךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי"** (בראשית' ב). ובארץ כתיב: **"וַאֲכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבִרְכַתָּ"**.

ראה, מה חיבה חבב הקב"ה את ארץ ישראל, ששקולה כנגד כל הבריות שברא בעולמו.

ישמרו חקיו ותורתיו (תהילים קה) " (י"ל"ש 'דברים' יא).

משמעות **'הדרישה'** היא, שעם ישראל יתנהג בארץ ישראל בהקפדה מיוחדת על שמירת התורה והמצוות.

כי ארץ ישראל היא ארצו המיוחדת של הקב"ה והוא נתנה לעם ישראל, שהוא עמו המיוחד מבין כל האומות.

ולעמו ישראל, הוא נתן את תורתו, כדי שיחיה באמצעותה חיים מאושרים בארצו, ארץ ישראל.

ולכן, דורש הקב"ה מאתנו שנכיר בערכה המיוחד של ארץ ישראל, שנכיר בבחירה ש'**בְּחָר** **בְּנוּ מִכָּל הָעַמִּים**' ושנכיר כי מכח בחירתנו בנו הוא **'נָתַן לָנו אֶת תּוֹרָתוֹ'**.

ובתורה הזאת יש גם את מצות השבת, שהוא יום מנוחתו של הקב"ה ורק לנו הוא נתן את היום המיוחד הזה לשביתה וכי גוי ששבת חייב מיתה.

והתורה הזאת קובעת, שמצות כבוש ארץ ישראל על ידי עם ישראל דוחה את מצות שמירת השבת.

ומכאן אנו למדים, עד כמה חשובה ארץ ישראל לעם ישראל וכפי שביארו חז"ל, שהיא **"אֶרֶץ אֲשֶׁר ה'... דָּרַשׂ אֹתָהּ"**, בכך שהוא העמידה לנו כדי שנוכל לקיים בה את מצות התורה בשלמות בהקפדה מלאה. ■

'אמר משה לישראל: "לא חבב הקב"ה לאומה בעולם כשם שחבב אתכם, שנאמר: "וַיִּבְרַךְ בָּחַר ה' לְהִיּוֹת לּוֹ לְעַם סִגְלָה" (דברים' יד). ולא חבב מכל הארצות, אלא ארץ ישראל, שנאמר: **"אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ דָּרַשׂ אֹתָהּ"** (שם' יא). הרי אתם נכנסין לתוכה על מנת הדרישה, שנאמר: **"וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם... בְּעִבּוֹר**

יהודי יקר!

אל תישאר לבד - התחבר לתורה!
אברך תלמיד חכם ילמד אותך תורה. ללא תשלום!
התקשר עכשיו: 050-416-60-70

אברך יקר!

אל תשאיר את אחיך לבד! הצטרף לאלפי האברכים המתנדבים
ללמד תורה פעם בשבוע
התקשר עכשיו: 050-416-60-70

חדש ב'שופר'

ניתן להשיג ציציות ומטפחות ראש
עם הלוגו של 'שופר'

03-677779

בין השעות 10:00-18:00

משאית איסוזו יד ראשונה שנת 2004

90 אלף קילומטר, דבל קבינה, 6 מקומות, שמורה מאד
איזור המרכז ת"א לפרטים: שלום-0505256070

התינוק נפצע - האם חייב?

מאת הרה"ג שאול שטראוס שליט"א

ראובן יצא מבית החולים לאחר בקור אצל אשתו השוכבת במחלקה הכירורגית. בגלל היותו שקוע בהרהורים, הוא לא שם לב לילד רפואיים. בן שנה ומחצה ההולך לאיטו על המדרכה. הוא נתקל בילד והפילו, הילד נחבל קשות ונזקק לטפולים רפואיים. האם צריך ראובן לשלם על נזקי הילד? וכמה? האם הדין יהיה שונה אם הילד ישב על המדרכה ולא הלך?

ההשתתפות בשעור ב'אולפני שופר'

רח' מתתיהו 10 בני ברק, בתאום מראש בלבד: 03-6777779

התשובה לשאלה הנ"ל תנתן בשעור ביום חמישי בשעה 20:30 בערב

בלמוד עם חברותות בישיבות 'אהל יהודה'

ניתן לצפות בשדור חי באתר שופר: www.shofar.net

בקרום יהיה ניתן לרכוש דיסקים של השעורים הקודמים

האם המאלף יונה כדי לגנוב יהלום, חייב לשלם?

תקציר התשובה:

לענין בעל המשרד - אברהם: איתא בגמ' בבמ' דף כב: וכן בכר: לגבי ההוא היונה דשקיל בשרא דינו כזוטו של ים. אם כן, בעל המשרד בודאי התיאש.

לענין הגנב - ראובן: לבהמה אין דין שליחות א"כ המעשה לא מתיחס לגנב ואינו חייב לשלם. יכול להיות שיהיה חייב בדיני שמים ככל דיני גרמא הפטורים מידי אדם וחייב בדיני שמים. יש מקום לדון האם מעשה זה הוא גרמי ולא גרמא ואז יהיה חייב.

לענין היורה - שמעון: אם היורה התכוין לקנות ועקב היריה היונה הוגבהה ג' טפחים, לכאורה יקנה. אמנם מדברי התוס' בבמ' דף ט'. דיבור המתחיל הואיל ויכול לנתקו משמע לכאורה שצריך שהחפץ יהיה מונח כדי שיהיה הגבהה וגם שתופס בידו. א"כ בנידון דידן לא קנה היורה. לענין צער בעלי חיים כדברי הגמ' דף ז. בחולין. כא לא עובר על איסור זה כי הוי לצורך האדם ('אגרות משה' בשם 'הנודע ביהודה')

לענין בעל החצר - לוי: לכאורה מדברי הגמ' בבמ' דף יא. משמע דבחצר המשתמר קונה אדם אפילו שלא מדעתו. אם כן, בעל החצר קנה. אמנם מדברי התוס' בדף כו' דיבור המתחיל דשתיך משמע שבדבר שלא מעלה על דעתו ולא ימצאנו לעולם לא נקנה לבעל החצר. א"כ בנידון דידן בעל החצר לא יקנה (שו"ע ח"מ סימן רס' הלכה א' ובסמ"ע במקום) ודנים האחרונים האם נחלקו התוס' והסמ"ע יעו"ש.

לענין האדם שנכנס לחצר - יהודה: לכאורה הוי שלא כדברי הרמ"א בסימן רסח' הלכה ג' דאין חצר קונה אלא בדבר ידוע במציאה, או דאסיק אדעתיה, אבל בדבר שאינו רגיל לבא אין חצירו קונה לו אע"פ שבאה מציאה לשם ובא אחר ונטלה שם זכה, הואיל ולא ידע בעל החצר ('נמוקי יוסף' ומרדכי פרק 'אלו מציאות')

למסקנה: הגנב אינו משלם כי אין כאן גניבה אלא גרמא. בעל המשרד התיאש. היורה לא קנה. בעל החצר לא קנה. כמו"כ כל הקודם לחצר, זכה ביהלום כולל הגנב.

זכאי "ח'י כפלים"
50% הנחה

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק שליט"א

ביום שלישי ל' חשוון 17/11/09

יציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק, טלפון: 03-6777779

הישיבה בהפרדה
מלאה בלבד!

להרויח בגדול! בתכנית:

'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*

ותקבלו חינם:

'גנזי המלך'

CD's

טיולים

סעודה

סופ"ש

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית 'כח כפלים' למשך שנה מינימום

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____

1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____

רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ פלאפון _____

מס' חשבון בבנק	סוג חשבון	קוד מסלקה
2 3 9 2	אסמכתא / מס' מזרה של הלקוח בחברה	בנק _____ סניף _____

נתון: יום לכס בזה הוראת לחיוב חשבונו/ה הנ"ל בסכומם, בגין תרומתי ל"שופר" כספומים ובמטבעים שיוסגרו לכם מודי מעם כמעט באמצעי מנגנון, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי ההוראה".
2. יודע/ת/מטו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י חודעת מסמי/מאגנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף יום עסקים אחרי כאתר מיון הודעתה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דיון ב. אמורה/נחית ויאלצו/ים לבטל מרישוי חיוב מסומם ובלתי, שחודעת על כך תימסר על ידינו לכנס בכתב, לפחות יום עסקים אחרי מעבר החיוב. ג. אהדת/מדת השאיפה לכסל חיוב, לא ייתנו פטורים ימים מסומם החיוב, אם אוכזר/נזכית לבנק, כי החיוב אינו תואם את המטבעים או הסכומים ועמקנו בכתב ההוראה, אם נסבנו. ד. יודע/ת/מטו כי הברטים שציינו בכתב ההוראה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסביר את המסומם. ה. יודע/ת/מטו כי סכומי החיוב ע"י הוראה זו, יופשו בכפי החשבון וכי לא תישלח לינו ע"י הבנק חודעת מיוחדת בגין חיובים אלה. ו. הבנק יפעל בחתום להוראות בכתב הוראה זו, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תחית סניעה תוקפת או אררת לביצוע. ז. הבנק רשאי להוציא/ת/נו מן החסוד המפורט בכתב ההוראה את, אם תחיה לו סנה סבירה לכך, ויודע/ת/מטו על כך מוד לאתר קבלת החלטתנו, תוך ציון הסיבה. ח. נא לאשר ל"שופר" בספת המחובר הזה, קבלת הוראות אלו מסמי/מאגנו.

פרטי ההוראה:

1. סכום החיוב ומועדו, יקבע מעל ל"שופר" ע"י התקיימת לקביעתם.

2. כרטי החיוב: (סמן באשכבת המתאימה)

26 \$ זכאות ליחיד

56 \$ זכאות לחוג

לחייב בתאריך: _____

30 לחודש 20 לחודש

חתימת בעל/י החשבון _____

חורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את המסומם ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779